

e-mail: b.shuliuk@tneu.edu.ua

Шулюк Б.С., к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ В УКРАЇНІ

**Shuliuk B.S., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU**

THE NECESSITY OF INCREASING THE EFFICIENCY OF USING THE BUDGET FUNDS IN UKRAINE

Соціально-економічний розвиток суспільства і зростання його ефективності значною мірою залежить від раціонального, економного та цільового використання ресурсів бюджетів, державних цільових фондів, суб'єктів господарювання державної форми власності. Ефективне використання фінансових ресурсів і їх перерозподіл – одне з основних умов сталого розвитку економіки держави. Відтак, важливого значення набуває підвищення ефективності використання фінансових ресурсів шляхом їх розподілу між сферами суспільного виробництва, а також концентрації на головних напрямках економічного і соціального розвитку [1]. Це дасть змогу збільшити фінансові резерви і забезпечити економічний розвиток країни.

Перехід до ринкових відносин, здійснення економічних реформ зумовили проблеми функціонування державних фінансів, що призвело до нецільового, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів. Це пов'язано з відсутністю узгодженої нормативно-правової бази, єдиної інформаційно-комунікаційної інфраструктури; недостатньою координованістю діяльності розпорядників бюджетних коштів; суперечністю взаємодії деяких елементів бюджетування.

Тому особливої актуальності набуває науково-практичне завдання стосовно формування ефективної системи бюджетного планування видатків на довго- та короткострокову перспективу, розроблення оцінки результативності фінансування бюджетних програм, впровадження нових методів та інструментів бюджетування, спрямованих на підвищення якості й доступності надання суспільних послуг.

Відтак, забезпечення ефективнішого використання бюджетних коштів можливе тільки в сукупності реалізації таких заходів, як:

1) Удосконалення довгострокового бюджетного планування видатків завдяки підвищенню обґрунтованості, точності й надійності бюджетних показників. Це дасть змогу головним розпорядникам бюджетних коштів сформувавши бюджетні видатки для досягнення стратегічних цілей їхньої діяльності. При цьому варто своєчасно уточнювати прогностичні бюджетні показники відповідно до пріоритетів соціальної політики, економічної ситуації країни та рівня її фінансового забезпечення.

Водночас стратегічне планування бюджетних ресурсів та їхнє використання мають ґрунтуватися на науково обґрунтованих принципах: комплексності формування основних параметрів соціально-культурного розвитку держави, конкурсності розподілу фінансових ресурсів між головними розпорядниками бюджетних коштів, соціально-економічної результативності та ефективності виконання бюджетних програм, доцільності реалізації програмних заходів, відповідальності. Зазначені принципи повинні забезпечити спрямування бюджетних коштів на виконання актуальних завдань держави та суспільства, економічне та цільове їх використання, а також досягнення позитивних соціально-економічних результатів.

2) Фінансування державних цільових програм у запланованих обсягах до встановленого графіка шляхом розроблення і запровадження методики узгодження державних цільових програм з процесом формування державного бюджету на середньостроковий період, а також можливості їх перегляду відповідно до бюджетних очікувань.

Соціальні результати й наслідки виконання державних цільових програм мають бути постійно в центрі уваги органів виконавчої влади і громадськості, їх мають ретельно аналізувати науковці, а також фахівці міністерств та відомств під час розроблення нових програм. Відтак процес розгляду згаданих програм у Верховній Раді України має починатися з аргументованої фахової дискусії на користь прийняття або відхилення не тільки загальної концепції законопроекту, а й окремих програмних положень [2].

3) Налагодження тісної фінансової співпраці держави з бізнесом, що сприятиме активізації інвестиційної діяльності, фінансуванню інфраструктурних проектів, вирішенню завдань соціально-економічної політики держави й покращенню добробуту громадян. Це, у свою чергу, забезпечить високий інноваційний та суспільний розвиток країни в довгостроковій перспективі.

4) Підвищення фінансово-бюджетної дисципліни стосовно використання бюджетних коштів шляхом реформування системи державного фінансового контролю у контексті попередження та недопущення бюджетних порушень. Основним принципом побудови такої системи повинна стати її децентралізація, а саме: необхідно створити в органах місцевої влади всіх рівнів структуру внутрішнього та зовнішнього громадського контролю, яка б здійснювала контроль за оцінкою обґрунтованості й законності показників бюджетних видатків та їх виконанням, контроль за виконанням місцевих програм, аналіз порушень і відхилень від затверджених показників під час використання коштів на соціально-економічні цілі, визначення причин таких порушень і підготовку пропозицій щодо їх усунення та недопущення у майбутньому.

Таким чином, реалізація зазначених заходів сприятиме удосконаленню та підвищенню ефективності використання бюджетних коштів у вітчизняній практиці. Це дасть змогу органам державної і місцевої влади в повному обсязі та своєчасно реалізувати намічені економічні цілі розвитку держави, раціоналізувати бюджетні видатки, активізувати соціальний розвиток та виконати поставлені завдання.

Література:

1. Яцкевич І.В. Фінанси: навч. посіб. [Електронний ресурс] / І.В. Яцкевич, О.В. Голинська. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. – 316 с. – Режим доступу: <http://finlit.online/osnovyi-finansov-ekonomika/finansova-politika-sutnist-vidi-41934.html>.
2. Смітюх Г. Державні цільові програми мають працювати на курс реформ [Електронний ресурс] / Г. Смітюх. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/gsmityuh/article/9213.aspx>.